

บทคัดย่อ

การศึกษาและดำเนินกิจกรรม โครงการวิจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการคุ้มครองป้องกันพัฒนาเด็ก และเยาวชน มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาปัญหาของเด็ก และเยาวชนในชุมชน 2. เพื่อศึกษาเรียนรู้กระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือ คุ้มครอง ป้องกันเด็กและเยาวชน 3. เพื่อศึกษาหารูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมที่ชุมชนจะมี ส่วนร่วมในการช่วยเหลือ คุ้มครอง ป้องกัน เด็กและเยาวชน 4. เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพ การทำงานของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ปกป้อง คุ้มครองเด็กและเยาวชน จากการ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีบทบาท สำคัญในชุมชน จำนวน 16 คน รวมทั้งการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ เช่น ข้อมูล ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) การสำรวจของอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน แนวทางการสัมภาษณ์ที่ได้สัมภาษณ์มี ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชน การเปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม ของชุมชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือเด็ก โดยมีผู้ร่วมวิจัย เป็นคนในชุมชนร่วมด้วยเพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้ร่วมรับรู้ และเตรียมความพร้อมในการทำงาน ร่วมกัน เป็นการคัดเลือกอาสาสมัครเพื่อเป็นคณะทำงานในการสำรวจข้อมูล รวมทั้งร่วมกันศึกษา ปัญหา สาเหตุ แนวทาง รูปแบบในการที่จะทำงานช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในชุมชน การวิจัยใน ครั้งนี้จะมีการประชุม อบรม ศึกษาดูงาน เพื่อศึกษาหารูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมที่ชุมชนจะมี ส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เด็กและเยาวชน

จากการศึกษาพบว่าปัญหาเด็กและเยาวชนในบ้านคอนขง จำนวน 284 คน มีปัญหาดังนี้ 1. ปัญหาเด็กยากจนไม่มีทุนเรียนต่อ จำนวน 99 คน 2. ดิคาเสพติด 5 คน 3. ดิคาการพนัน/เกมส์ 14 คน 4. เจ็บป่วยเรื้อรัง 18 คน 5. ขาดสารอาหาร/ถูกทอดทิ้ง 25 คน 6. พิการ 8 คน 7. ขาดอุปกรณ์การ เรียน 10 คน 8. ขอทานเรื้อรัง 1 คน 9. ถูกทำร้ายร่างกาย 1 คน พบว่ามีสาเหตุมาจากครอบครัวซึ่งมี การหย่าร้างตงงาน การถูกสังคมในชุมชนแบ่งแยกกลุ่มคนที่ด้อยกว่าออกจากสังคมของชุมชน

ส่วนผลการศึกษาถึงศักยภาพและประสิทธิภาพการทำงานของชุมชนในการมีส่วนร่วมใน การช่วยเหลือ ปกป้อง เด็กและเยาวชน จากการศึกษพบว่าการแก้ไขปัญหาในอดีต คณะทำงานวิจัย ได้ช่วยเหลือเด็กคือ เมื่อเกิดปัญหาเด็กกับเด็ก จะประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และส่งต่อให้เด็ก ได้เรียนในโรงเรียน และสถานสงเคราะห์ทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัด เป็นการช่วยเหลือในเรื่อง การสงเคราะห์ มากกว่าในเรื่องการปกป้อง คุ้มครอง และพัฒนาเด็ก ภายหลังจากการทำงานวิจัยทำให้ ชุมชนเกิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านพฤติกรรม การสร้างจิตสำนึก และ ทศนคติของชาวบ้านที่ไม่ได้ร่วมทำงาน เกิดความเข้าใจการทำงานของทีมวิจัย สนับสนุน

การทำงานร่วมกันสอดคล้องคุณแลมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนของชุมชน ส่งผลให้ทีมวิจัยเกิดความเข้มแข็ง มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานในการช่วยเหลือเด็ก เกิดการพัฒนากระบวนการในการแก้ปัญหาเด็ก จากแต่ก่อนเคยช่วยเหลือในรูปแบบของการสงเคราะห์ แต่ทีมวิจัยค้นพบว่าการพัฒนาเด็กและเยาวชนเป็นเรื่องที่สำคัญกว่า จึงได้ร่วมกันพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมรับฟัง และแสดงความคิดเห็น ทำให้ผู้ที่ถูกแก้ไขปัญหา มามีส่วนร่วมและรับรู้สภาพที่แท้จริง เป็นการแก้ปัญหาที่ถูกทางจนเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำในสิ่งที่ตนต้องการ

ผลการศึกษาหารูปแบบ วิธีการที่เหมาะสมที่ชุมชนจะมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือปกป้อง เด็กและเยาวชน พบว่ารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม คือการให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนสัมพันธ์เป็นการทดลองปฏิบัติการ ตามรูปแบบและ แนวทางตามสภาพปัญหาโดยการจัดค่ายมีกลุ่มเป้าหมาย คือเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเข้าร่วมเป็นวิทยากร ในการจัดกิจกรรมทำให้เยาวชนได้รับความรู้ มีพัฒนาการ ผลจากการจัดกิจกรรม ทำให้เยาวชนได้รู้จักกันมากขึ้น มีการพูดคุยกันมากขึ้น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเยาวชนลดลง เริ่มร่วมกันทำกิจกรรม มีการประชุม เลือกว่าตัวแทนในการประสานระหว่างเยาวชนด้วยกัน ผู้ปกครองที่ร่วมกิจกรรมได้มีความรู้ตระหนักถึงสิทธิเด็ก รู้ปัญหา สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหากับเด็กโดยทราบจากบุตรหลานของตนเองเป็นผู้บอกโดยผ่านทาง การร่วมกิจกรรมได้ทราบแนวทางการแก้ปัญหาเด็กได้อย่างตรงตามปัญหา การให้เด็กและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยให้โอกาสในการเสนอ แสดงความคิดเห็น ได้ทำ กิจกรรม คณะวิจัย และชาวบ้านเป็นผู้สนับสนุนทั้งด้านความคิด งบประมาณ ข้อเสนอแนะ ทำให้เยาวชนเกิดความภาคภูมิใจ ผลงานที่ออกมาทำให้เยาวชนอยากที่จะทำงาน จากเยาวชนเพียง 5-6 คน ก็จะเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จนปัจจุบันมีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเยาวชนบ้านดอนยูงมีสมาชิก จำนวน 60 คน ผู้ใหญ่และเยาวชนในหมู่บ้านได้เขียนโครงการ "ทำความดี เพื่อชุมชน" จนได้รับการสนับสนุน การทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชน จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้รับงบประมาณ 180,000 บาท ซึ่งจะส่งผลทำให้เด็ก เยาวชน ชุมชนได้รวมตัวกันทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ระหว่างการทำการวิจัยคณะวิจัยได้รับการคัดเลือกเป็นคณะทำงานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและสตรีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อรองรับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 30 มีนาคม 2547 นี้ ซึ่งการรวมเป็นคณะทำงานระดับจังหวัด และการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในชุมชนจะส่งผลทำให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญในการปกป้องคุ้มครองเด็ก เพิ่มการทำงาน การเข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชนเพื่อเป็นแบบอย่างของชุมชนอื่นต่อไป